

18. 2. 2013

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

(Ne)zrušitelnost rozhodnutí soudu o zrušení společnosti s likvidací

Skutečnost, že zákony nejsou a nemohou být všeobjímající, je jistě obecně známá a mezi odbornou veřejností sotva vyvolá další diskusi. Jinak tomu však bude, zaměří-li se člověk na vybraná ustanovení konkrétních norem a začne spekulovat nad jejich zněním, důsledky a praktickými dopady jejich formulací. Zde vždy byl, je a bude prostor pro širší debatu a polemiku, jakož i pro působení výkladové (po)moci soudů vyšších instancí. Právě vášně pak zpravidla vyvolá judikát, který buď prezentuje překvapivý výklad takového ustanovení zákona, které bylo dosud považováno za nesporné, nebo obrátí dosud zastávaný výklad ustanovení, jež svou povahou další zpřesňující soudní interpretaci žádá. Rádi bychom poukázali na jeden aktuální případ spadající do druhé kategorie, konkrétně na usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 27.11.2012, sp. zn. 29 Cdo 419/2012.

Rödl & Partner

Široce, či úzce?

Začněme však trochu zešíroka a představme si nejprve zákonné ustanovení, na něž jsme úvodními úvahami zacílili. Jedná se tedy o ustanovení § 68 odst. 8 zákona č. [513/1991](#) Sb., obchodní zákoník, respektive o jeho první a třetí větu upravující možnost „zrušit likvidaci“ společnosti:

Společníci nebo příslušný orgán společnosti mohou zrušit své rozhodnutí o zrušení společnosti a jejím vstupu do likvidace do doby, než bylo započato s rozdělováním likvidačního zůstatku ....

V případě, že likvidátora jmenoval soud (§ 71 odst. 3 poslední věta, odst. 4 a 7), rozhoduje o zrušení rozhodnutí o zrušení společnosti a jejím vstupu do likvidace na návrh společníků či příslušného orgánu společnosti soud;

Naším výchozím problémem je otázka, zda soud, který z některého ze zákonem stanovených důvodů rozhodl o zrušení obchodní společnosti s likvidací[1], může stejně tak rozhodnout o zrušení této „soudní“ likvidace po nabytí právní moci rozhodnutí o zrušení společnosti s likvidací, podobně jako lze revokovat rozhodnutí o zrušení společnosti s likvidací, pokud bylo učiněno společníky[2], a to především za situace, kdy původně existující důvody ke zrušení společnosti již odpadly (například společnost začala vykonávat činnost, či byl jmenován statutární orgán).

Výše uvedená věta výslovně připouští zrušení rozhodnutí o zrušení společnosti s likvidací ze strany soudu, pokud v jejím rámci soud jmenoval likvidátora, přičemž textem v závorce odkazuje na situace, kdy je po zániku funkce dosavadního likvidátora příslušný orgán společnosti nečinný, kdy je třeba

dosavadního likvidátora odvolat a nahradit jinou osobou, neboť tento porušuje své povinnosti, a kdy nelze jmenovat likvidátora způsobem dle odstavců 1 až 4 (pozn.: jde o odstavce § 71 obchodního zákoníku). Právě tento odkaz ve spojení s textem ustanovení § 68 odst. 8 obchodního zákoníku působí jisté výkladové obtíže.

Otázkou totiž zůstává, zda všechna předmětná ustanovení je třeba vykládat **restriktivně** tak, že zrušit soudní rozhodnutí o zrušení společnosti s likvidací[3] je zásadně nepřipustné, je však přípustné, aby společníci, kteří rozhodli o zrušení společnosti s likvidací, toto své rozhodnutí revokovali s tím, že v určitých zákonem stanovených případech je tato revokace vyhrazena soudu na jejich návrh, nebo zda z předmětných ustanovení je za použití **extenzivního** výkladu třeba dovodit, že třetí věta § 68 obchodního zákoníku stanoví, že soud může zrušit své rozhodnutí o zrušení společnosti s likvidací, neboť se jedná o jeden z případů likvidace, kdy sám soud jmenoval likvidátora, přičemž v závorce odkazovaná ustanovení je třeba buď považovat za demonstrativní výčet situací, kdy likvidátora jmenuje soud, nebo situace, kdy soud zruší společnost s likvidací pro některý ze zákonných důvodů z úřední moci a při té příležitosti jmenuje likvidátora ze seznamu insolvenčních správců, spadá pod ustanovení § 71 odst. 7 obchodního zákoníku (jedná se tedy o situaci, kdy nelze likvidátora jmenovat za součinnosti společnosti samé, případně z řad jejích statutárních orgánů, či společníků), a proto je zrušení této soudní likvidace přípustné.

Co bylo, bylo

Až do vydání v úvodu zmíněného usnesení Nejvyššího soudu ČR byl v praxi v důsledku rozhodovací činnosti zejména Vrchního soudu v Praze jako soudu odvolacího uplatňován druhý, tedy extenzivní, výklad. Zrušení rozhodnutí soudu o zrušení společnosti likvidací po nabytí právní moci tohoto (zrušovacího) rozhodnutí bylo připouštěno, pokud odpadl důvod pro soudní zrušení společnosti a pokud tímto nebyla dotčena práva některého ze společníků či třetích osob[4].

Tento názor reprezentuje například usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 09.02.2010, sp. zn. 7 Cmo 253/2009, v jehož odůvodnění se odvolací soud poměrně vyčerpávajícím způsobem věnoval výkladu předmětných ustanovení. Hybnou silou úvah odvolacího soudu se stal princip autonomie vůle subjektů soukromého práva, v jehož zájmu bylo přistoupeno k podrobnému právnímu rozboru a obhajobě rozšiřujícího výkladu inkriminovaných norem. Mezi základní argumenty soudu patřila skutečnost, že zákon pracuje s pojmem „rozhodnutí“, který je třeba vykládat s ohledem na ust. § 68 odst. 3 písm. c) a d) jako rozhodnutí společníků, respektive orgánu společnosti, i jako rozhodnutí soudu. Z tohoto ustanovení pak soud dovodil, že odst. 8 téhož paragrafu (§ 68) se věnuje obecně rušení rozhodnutí o zrušení společnosti bez ohledu na to, zda bylo učiněno společníky (resp. orgánem společnosti), či soudem. Soud dále uvádí, že pokud se společníci po soudním (tzv. „sankčním“) zrušení společnosti rozhodli v její činnosti pokračovat, není dán žádný zákonný a legitimní důvod, proč jim v tom bez dalšího bránit. Naopak, právě takový postup by narážel na princip autonomie vůle a zákon dle názoru odvolacího soudu zcela logicky umožňuje naplnění jejich požadavku za situace, kdy sami o zrušení likvidace rozhodnout nemohou. Dále odvolací soud shledal, že z procesního hlediska nelze rozhodnutí soudu o zrušení nařízené likvidace považovat za přezkum původního rozhodnutí, jenž by byl nepřipustný pro překážku věci již rozhodnuté. Jedná se totiž o zcela nové řízení za nových okolností s nutností zkoumat nové skutečnosti a s jeho novými podmínkami. Ostatně ani předmět řízení není shodný, když poprvé jde o zrušení společnosti samé, podruhé o zrušení rozhodnutí o zrušení společnosti. Původní rozhodnutí by tedy nebylo zrušeno ve smyslu procesněprávním, ale co do jeho hmotněprávních účinků. Podle odvolacího soudu není postup, kdy by společníci byli za účelem dalšího výkonu podnikání nuceni založit společnost zcela novou, ani ekonomický ani účelný. Za silný argument pak považujeme odkaz na ustanovení § 4 odst. 1 písm. d) zákona č. [125/2008](#) Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev. Zde se výslovně počítá s možností zrušení rozhodnutí soudu o zrušení společnosti s likvidací.

Zásah shůry

Tomuto výkladu však zřejmě učinil alespoň na určitou dobu Nejvyšší soud ČR přítrž, když se ve svém výše uvedeném usnesení přiklonil k restriktivnímu výkladu a judikoval, že ustanovení § 68 odst. 8 toliko připouští možnost revokovat rozhodnutí společníků, respektive příslušného orgánu společnosti o zrušení společnosti s likvidací s tím, že za určitých okolností je ohledně této revokace dána pravomoc soudu. Zásada autonomie vůle je tak dle jeho výkladu realizována a omezena právě na variantu revokace rozhodnutí učiněném společníky, respektive příslušným orgánem společnosti a nemá zasahovat do rozhodnutí soudu o zrušení společnosti. Nejvyšší soud tak podtrhnul sankční povahu soudního zrušení společnosti a vyjádřil se v tom smyslu, že takové rozhodnutí soudu může být odklizeno toliko v rámci opravných prostředků. Neztotožnil se tedy s výše uvedenými závěry Vrchního soudu v Praze. Poněkud nekoncepčním shledáváme způsob, jakým se Nejvyšší soud vypořádal s poukazem na výše uvedené ustanovení § 4 odst. 1 písm. d) zákona o přeměnách obchodních společností a družstev, tedy s argumentem, že toto ustanovení hovoří o možnosti zrušení soudního rozhodnutí o zrušení společnosti soudem právě proto, že taková možnost je obecně přípustná. Zde bylo jen lakonicky konstatováno, že možnost zrušení pravomocného soudního rozhodnutí o likvidaci připadá v úvahu pouze tehdy, je-li dotčená společnost či družstvo účastníkem přeměny, neboť se jedná o speciální úpravu dopadající právě jen na tyto speciální případy. Jinými slovy, nejde-li o likvidaci společnosti účastníci se přeměny, revokace rozhodnutí soudu o zrušení společnosti není možná. Pro takovou míru specializace režimu likvidace společnosti účastníci se přeměny oproti společnosti likvidované bez účasti na přeměně však marně hledáme odůvodnění. Autorům článku se tedy zdá nepravděpodobné, že by vůle zákonodárce při tvorbě tohoto ustanovení zákona o přeměnách obchodních společností a družstev skutečně mířila směrem, který Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí určil.

Dostáváme se tedy do situace, kdy výklad předmětného ustanovení zákona o přeměnách, kterým si pomáháme při výkladu dotčených ustanovení obchodního zákoníku, není zřejmě zcela jednoznačný. Stojí zde proti sobě interpretace Nejvyššího soudu, jenž vyložil, že specialita zákona o přeměnách sahá tak daleko, že toliko v případě přeměny lze zrušit soudní rozhodnutí o zrušení společnosti, a výklad spočívající v tvrzení, že je zde počítáno s možností zrušit soudní rozhodnutí o zrušení společnosti obecně a úmyslem zákonodárce bylo výslovně se vyjádřit k přípustnosti účasti takové společnosti na přeměně. Samozřejmě neuvažujeme možnost, že by zákonodárce do zákona o přeměnách zahrnul od počátku obsoletní ustanovení.

Obecně lze říct, že se jedná především o konflikt výkladu orientovaného spíše na praktickou stránku věci, tedy výkladu rozšiřujícím „ku prospěchu“ adresátů právních norem a výkladu bránícího preciznost jejich interpretace. Ačkoli předmětná problematika jistě nepředstavuje každodenní palčivý problém advokátů a jejich klientů, nelze vyloučit, že se s ním člověk v praxi čas od času setká a poté by se mohl dočkat nepříjemných zjištění. Ostatně o tom vypovídá i samotná existence výše uvedené judikatury. Zkrátka je o důvod víc věnovat se svým záležitostem, respektive záležitostem svých klientů, s náležitou péčí.

JUDr. Petra Budíková, LL.M.,

advokátka/Associate Partner

Mgr. Jan Pavlík,
advokátní koncipient

[Rödl & Partner, v.o.s.](#) .

Platněřská 2
110 00 Praha 1

Tel.: +420 236 163 111
Fax: +420 236 163 799
e-mail: prag@roedl.cz

[1] připomeňme si, že kromě důvodů uvedených v § 68 odst. 6 obchodního zákoníku se jedná např. o důvod dle ust. § 90 odst. 1, § 113 odst. 6, § 119, či 161b a 161c obchodního zákoníku.

[2] resp. příslušným orgánem společnosti – autorům nepřichází na mysl jiný příslušný orgán než valná hromada

[3] dále pro zjednodušení rovněž jen „zrušení likvidace“

[4] viz poslední větu § 68 odst. 8 obchodního zákoníku

© EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. – zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)